

УДК 636.1.083.38

ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СХЕМ ПЕРЕДІПОДРОМНОГО ТРЕНІНГУ МОЛОДНЯКУ КОНЕЙ ЧИСТОКРОВНОЇ ВЕРХОВОЇ ПОРОДИ В УКРАЇНІ

Рецензенти: канд.с.-г.наук Ткачова І.В.; канд.с.-г.наук Паньків Л.П.

Т.О.Товстоко́ра

Інститут тваринництва УААН

У статті наведені результати вивчення побудови та ефективності схем передіподромного тренінгу молодняку чистокровної верхової породи у трьох різних відділеннях. Основними характеристиками при цьому були обсяг та інтенсивність тренувань, а також середня дистанція, відпрацьована кіньми риссю та кентером. Результати подальших випробувань коней свідчать про існування впливу побудови схем тренінгу на формування та прояв роботоздатності коней. Визначена перевага диференційованої схеми тренінгу над іншими, які вивчалися.

Ключові слова: коні, чистокровна верхова порода, молодняк, тренінг, алюр, випробування, роботоздатність.

Роботоздатність, що проявлена кіньми у гладких скачках, є основною селекційною ознакою та продукцією представників чистокровної верхової породи. На основі цього показника, доповненого оцінкою екстер'єру, визначають племінну цінність і якість коней, саме на ньому будується селекційна робота з породою. Процес формування, а потім і прояву роботоздатності, дуже складний, тому що залежить від комплексу чинників як селекційного, так і технологічного характеру. Виявлення потенційної роботоздатності коня, тобто його істинної якості, потребує нівелювання впливу негативних чинників на процес її формування до можливого мінімуму.

З історії кіннозаводства відомо, що висока роботоздатність порід не може підтримуватись та розвиватися в наступних поколіннях без постійного, відповідного тренування. Тому, для прояву роботоздатності коней достатньо важливою є побудова системи тренінгу.

За період роботи з вітчизняною частиною породи накопичений значний досвід у тренінгу коней. Фізіологічні основи, принципи та методи тренінгу коней чистокровної верхової породи визначені Ласковим О.О., Яковлевим О.О., Гореловим К.І. та іншими провідними вченими та практиками конярства. Вірно побудовані схеми тренінгу сприяли досягненню значних успіхів у прояві роботоздатності, встановленні рекордів жвавості кіньми чистокровної верхової породи на змаганнях вітчизняного та міжнародного рівнів.

Сьогодні у вітчизняному кіннозаводстві складаються такі умови, за яких вимоги до роботоздатності зростають, тому рівень тренувань та випробувань коней призового напряму продуктивності потребує вдосконалення, у тому числі і за допомогою науково обґрунтованих систем їх підготовки, які були б доступними у застосуванні на виробництві та підвищували рівень роботоздатності коней.

Матеріали та методи досліджень. Метою роботи було визначення побудови схем тренінгу молодняку чистокровної верхової породи, які використовують в Україні, та їх ефективності. Для цього в період із жовтня 2007 по квітень 2008 року у тренувальному депо ДП "Львівський іподром" м. Львів, вивчені умови утримання та режими тренінгу, які застосовувались у

передіподромній підготовці коней чистокровної верхової породи до скакового сезону 2008 року.

Усіх коней, що проходили підготовку у тренувальному депо, утримували у стайнях, в індивідуальних денниках. Раціон годівлі включав: овес – 6,0 кг, висівки пшеничні – 0,5 кг, сіно злаково-бобове – 8,0 кг, сіль-лизунець.

Визначено три тренерські відділення, умовно позначені - 1, 2 та 3, де здійснювався тренінг коней різних статеві-вікових груп за різними схемами. Із досліджень були виключені коні, які через хворобу або травмування пройшли неповний курс тренінгу.

Тренування проводили шість днів на тиждень вранці - з 6.00 по 9.00 години. Тренінг проводили залежно від погодних умов на піщаній або трав'яній доріжках. Кожне тренування починали з крокових робіт (15-20 хв), потім переходили до робіт на рисі та згодом, згідно зі схемою, додавали роботу кентером.

На основі проведеного хронометражу та записів журналів тренерських відділень визначені повні схеми тренінгу молодняку коней. Для кожного із тренувальних відділень складена помісячна зведена схема тренувань.

Результати досліджень. Результатами досліджень встановлено, що у тренерських відділеннях схеми тренування різнились між собою за загальною тривалістю та інтенсивністю робіт на різних алюрах (табл. 1).

Аналіз вивчених схем тренування коней показав, що у двох відділеннях (1 та 2) застосовувалась диференційована схема тренінгу, в якій дистанція та інтенсивність роботи риссю впродовж місяця змінювалась, з 3-го місяця тренувань вводилась робота кентером. При цьому у відділенні 1 кожен кінь повинен пройти певну дистанцію за встановлений тренером час. У відділенні 3 використовувалась проста схема тренінгу для коней усіх статеві - вікових груп, але з урахуванням часу проходження дистанції.

Вивчення обсягу та інтенсивності тренувань, що відпрацьовані кінсьми за весь період передіподромного тренінгу, показало, що у відділенні 1 значна кількість робіт виконувалась на довгі дистанції – 2000- 4000 м, з урахуванням часу їх проходження. Найбільше навантаження мали жеребці, віком двох років, найменше – кобили двох років, а трирічні жеребці і кобили під час тренувань мали однакове між собою навантаження.

Значно більшу відстань як риссю, так і кентером проходили коні всіх статеві-вікових груп відділення 2 (табл. 2). Як свідчать одержані дані, у відділеннях 2 і 3 загальний обсяг тренувань розподілявся тренером без урахування статевої належності коней.

Із загальних недоліків використаних схем тренінгу варто зазначити, що обсяг та інтенсивність тренувань мають розподілятися з урахуванням віку, статі і розвитку коня. При цьому, обсяг проведених тренувань взагалі був недостатній для коней чистокровної верхової породи відповідного віку.

Спрямована система підготовки коней до випробувань дає можливість не тільки виявляти якості, закладені у генотипі тварини, але й розвивати та удосконалювати їх. Ефективність її обумовлена багатьма чинниками, серед яких, згідно з практичними та науковими спостереженнями, вагому частку займає особистий досвід тренера, що передбачає різноманітні схеми та режими тренінгу, розподіл навантажень, індивідуальний підхід до кожного коня та багато іншого.

Проявлена кінсьми роботоздатність є складною ознакою, що відображає вірність вибраних напрямів селекційної роботи, рівня технології вирощування коней та оптимальної побудови схем тренінгу.

1. Зведена схема тренувань коней на Львівському іподромі (алюр-дні-дистанція-час)

Статєво-вікова група	Місяць тренувань									Максимальна жвавість
	жовтень	листопад	грудень	січень	лютий	березень	квітень	Всього відпрацьовано, тис. км на 1 голову		
								риссю	кентером	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тренвідділення – 1										
Жеребці 2 років (n=3)	P-18-3200-20 P-8-1600-10	P-3000-15.	P-8-3200-16 P-12-4000-20 K-6-1600-8	P-6-1600-8 K-5-1600-6 K-3-1600-3 K-12-2000-10	K-15-2000-5 K-9-2000-10	P-4-4000-20 K-5-2000-8 K-14-2000-6 K-4-2000-4	P-9-2000-10 P-7-3000-15 K-9-1600-6	253,6	154,8	2000 м за 4 хв.
Кобили 2 років (n=2)	P-18-3200-20 P-8-1600-10	P-3000-15.	P-8-3200-16 P-12-4000-20 K-6-1600-8	P-6-1600-8 K-5-1600-6 K-3-1600-3 K-12-2000-10	K-15-2000-5 K-9-2000-10	P-4-3000-15 K-15-1600-6 K-4-2000-8 K-4-2000-6	P-9-2000-10 K-9-1600-6	228,6	148,8	2000 м за 6 хв.
Жеребці 3 років (n=4)	P-1600-10	P-3000-15.	P-8-3200-16 P-12-4000-20 K-6-1600-8	P-5-2000-10 K-6-1600-6 P-3-2000-10 K-12-2000-6	K-3-2000-6 P-3-2000-8 K-9-2000-6 P-9-2000-10	P-4-4000-20 K-15-1600-5 K-4-2000-6 K-4-2000-4	K-2000-5-4	235,8	105,2	2000 м за 4 хв.
Кобили 3 років (n=3)	P-1600-10	P-3000-15.	P-8-3200-16 P-12-4000-20 K-6-1600-8	P-5-2000-10 K-6-1600-6 P-3-2000-10 K-12-2000-6	K-3-2000-6 P-3-2000-10 K-9-2000-6 P-9-2000-10	P-4-4000-20 K-15-1600-6 K-4-2000-8 K-4-2000-6	K-2000-6-5	235,8	105,2	2000 м за 5 хв.
Тренвідділення – 2										
Жеребці й кобили 2 років (n=6)	-	P-3-4000 2000-3000-4-4000 (4 тиж.)	P-1-4000 2000-3000-4-4000 (4 тиж.) P-1-2000	P-2000-3000 В-4 P-2000-3000-2-4000 K-1000-1500-4-2000 (3 тиж.)	K-2-2000 P-18-2000 K-1-1000-4-2000	K-1-2000-5-2400 (3 тиж.) 1-2000-5-3000 (1 тиж.)	K-26-2400	438,0	165,9	Без урахування жвавості

Продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Жеребці 3 років (n=3)	-	P-3-4000 2000-3000- 4-4000 (4 тиж.)	P-1-400 2000-3000- 4-4000 (4 тиж.) P-1-2000	P-2000-3000 B-4 P-2000- 3000-2-4000 K-1000- 1500-4-2000 (3 тиж.)	K-2-2000 P-18-2000 K-1-1000-4- 2000	K-1-2000-5- 3000 (4 тиж.)	K-26-3000	438,0	190,5	Без урахування жвавості
Кобили 3 років (n=4)	-	P-3-4000 2000-3000- 4-4000 (4 тиж.)	P-1-400 2000-3000- 4-4000 (4 тиж.) P-1-2000	P-2000-3000 B-4 P-2000- 3000-2-4000 K-1000- 1500-4-2000 (3 тиж.)	K-2-2000 P-18-2000 K-1-1000-4- 2000	K-1-2000-5- 3000 (4 тиж.)	K-26-2400	438,0	165,9	Без урахування жвавості
Тренвідділення - 3										
Жеребці й кобили 2 років (n=9)	P-3000-20	P-3200-20	P-1600-10	K-1000-3	P-2000-15	P-1600-10	K-1000-3	296,4	52,0	1000 м за 3 хв.
Жеребці й кобили 3 років (n=7)	P-3200-18	P-3300-20	P-1600-10	K-1000-3	P-2000-15	P-1600-10	K-1000-3	304,2	52,0	1000 м за 3 хв.

2. Узагальнені показники ($M \pm m$) схем тренінгу молодняку

Відділення	Статевовікова група	n	Алюр і дистанція, км		Обсяг тренувань (всього, км)	Інтенсивність тренувань
			рись	кентер		
1	Жеребці 2 років	3	253,6 $\pm$ 0,17	154,8 $\pm$ 0,97	408,4 $\pm$ 0,50	2000 м за 4 хв
	Кобили 2 років	5	228,6 $\pm$ 2,51	148,8 $\pm$ 2,06	377,4 $\pm$ 1,52	2000 м за 6 хв
	Жеребці 3 років	3	235,8 $\pm$ 3,17	105,2 $\pm$ 2,45	341,0 $\pm$ 0,58	2000 м за 4 хв
	Кобили 3 років	4	235,8 $\pm$ 2,00	105,2 $\pm$ 2,05	341,0 $\pm$ 2,16	2000 м за 5 хв
2	Жеребці і кобили 2 років	8	438,0 $\pm$ 6,08	165,9 $\pm$ 0,60	603,9 $\pm$ 0,38	Без урахування жвавості
	Жеребці 3 років	5	438,0 $\pm$ 5,00	190,5 $\pm$ 0,47	628,5 $\pm$ 0,71	
	Кобили 3 років	4	438,0 $\pm$ 5,08	165,9 $\pm$ 0,65	603,9 $\pm$ 2,87	
3	Жеребці й кобили 2 років	11	296,4 $\pm$ 2,93	52,0 $\pm$ 0,76	348,4 $\pm$ 4,40	1000 м за 3 хв
	Жеребці й кобили 3 років	7	304,2 $\pm$ 6,05	52,0 $\pm$ 0,80	356,2 $\pm$ 4,24 $\pm$	1000 м за 3 хв

Результати випробувань коней усіх трьох відділень, наведені у табл. 3, підтверджують існування впливу вивчених схем тренінгу у відповідних умовах на проявлену роботоздатність.

3. Результати випробувань коней, що проходили передіподромний тренінг за різними схемами

Відділення	n	Перемог у традиційних призах	Результати випробувань				
			Виграно призових місць	Середня сума виграшу, грн.	Середня жвавість коней		
					2 років	3 років	
					1000 м	1600 м	2400 м
1	5	1	2	126,7	1.02,2	1.41,2	2.36,3
2	7	-	3	115,0	1.03,4	1.43,0	2.37,2
3	6	-	-	30,1	1.05,0	1.45,3	2.40,1

Отримані дані свідчать про наявну перевагу коней тренерського відділення 1 за показниками перемог у традиційних призах, середньою сумою виграшу, а також середньою жвавістю на різних дистанціях. Тобто, диференційована схема тренінгу (з урахуванням часу проходження дистанції) є впливовим чинником у формуванні та прояві роботоздатності коней чистокровної верхової породи.

Висновок. Вивченням технології передіподромного тренінгу коней чистокровної верхової породи, що використовувалась у ДП “Львівський іподром”, встановлені суттєві відмінності у побудові схем тренінгу молодняку за часом тренувань, загальною тривалістю та інтенсивністю робіт на різних алюрах. Група коней, що проходила тренінг за диференційованою схемою, показала у вивчених

умовах кращі середні результати випробувань, що вказує на позитивну роль такої побудови схеми передіподромного тренінгу коней чистокровної верхової породи на формування та прояв їх роботоздатності.

Бібліографічний список

Вачнадзе Ф. Заездка, тренировка и испытания верховых лошадей/ Вачнадзе Ф. // Коневодство и конный спорт.-1993.-№ 5.-С.

Горелов К.И. Тренинг и испытания верховых лошадей /К.И. Горелов, А.А. Яковлев.- Москва: Сельхозгиз, 1955.-С. 115-134.

З.Ласков А.А Тренинг и испытания скаковых лошадей // А.А. Ласков., А.Ф. Афанасьев, О.А.Балакшин., Э.М. Пэрн. - Москва: Колос, 1982.- С. 52-58.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ РАЗЛИЧНЫХ СХЕМ ДОИППОДРОМНОГО ТРЕНИНГА МОЛОДНЯКА ЛОШАДЕЙ ЧИСТОКРОВНОЙ ВЕРХОВОЙ ПОРОДЫ В УКРАИНЕ.

Товстокорая Т.А., Институт животноводства УААН

В статье приведены результаты изучения построения и эффективности схем доипподромного тренинга молодняка чистокровной верховой породы в трех различных отделениях. Основными характеристиками при этом были объем и интенсивность тренировок, а также средняя дистанция, отработанная лошадьми рысью и кентером. Результаты последующих испытаний свидетельствуют о существовании влияния построения схем тренинга на формирование и проявление работоспособности лошадей. Определено превосходство дифференцированной схемы тренинга среди других, которые изучались.

Ключевые слова: лошади, чистокровная верховая порода, молодняк, тренинг, аллюр, испытания, работоспособность.

VARIOUS PRE-HIPPODROME HORSE-TESTING SCHEME EFFICIENCY OF THE YOUNG PUREBRED TROTTER STOCK IN UKRAINE

Tovstokoraya T.; Institute of animal science, UAAS

This article highlights the experimental research results on the pre-hippodrome horse testing scheme formation. The scheme efficiency was evaluated on the young purebred trotter stock. The test was fulfilled by the three various phases. The determinant factors are characterized by train intensity & duration. The horses trotted & cantered the middle race. The horse training scheme impact on horse efficiency was studied. The differential train scheme proved to advantage the others.

Key words: horses, purebred trotter, young stock, training, gait, trials, efficiency.